

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету

Львівського національного університету імені І.Франка
(протокол № 7 від 01.02.2024 р.)

Завідувач кафедри проф. Крупка М.І.

**Силабус з навчальної дисципліни «Моделі лідерства у публічних та ринкових фінансах»,
що викладається в межах ОНП другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Львів - 2024 р.

Назва курсу	Моделі лідерства у фінансах, банківській справі та страхуванні
Адреса викладання дисципліни	м.Львів, пр. Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Викладач дисципліни	Пайтра Наталія Григорівна, кандидат економічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	natalka.paytra@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	щопонеділка, 16.30-17.30 год.(економічний факультет, пр. Свободи, 18, к. 102) Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації (слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати).
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/modeli-liderstva...-ta-strakhuvanni
Інформація про дисципліну	Курс спрямований на формування в учасників навчального процесу необхідних знань для розвитку лідерських якостей, уміння працювати у команді, ставити цілі та досягати їх, розуміння власних сильних сторін та перспектив у розвитку, уміння організувати час та спрямованості на досягнення високих професійних стандартів.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Моделі лідерства у фінансах, банківській справі та страхуванні» є вибірковою дисципліною, яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Мета та цілі дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Моделі лідерства у фінансах, банківській справі та страхуванні» є формування у студентів усвідомленої мотивації до лідерства і саморозвитку, загальних компетентностей щодо використання інструментів лідерства у професійній діяльності та організації ефективної команди. Цілями навчальної дисципліни є розшири уявлення студентів про власний потенціал лідера для подальшого особистісного та професійного розвитку; сформувати вміння працювати у команді, розуміння власних сильних сторін та перспектив розвитку, вміння організувати час та ін.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аднер Р. Перемогти у правильній грі. Як тримати удар у мінливому світі. Лабораторія, 2022. 256 с. 2. Бір М. Готовий конкурувати. Фабула, 2022. 272 с. 3. Віллінк Дж., Бабін Л. Абсолютна відповідальність. Уроки лідерства від морських котиків. Книголав, 2020. 400 с. 4. Коллінз Дж., Хансен М. Величні за власним вибором. Невідомість, безлад та успіх – чому деякі процвітають усупереч усьому. Наш формат, 2023. 384 с. 5. Морган Дж. Лідер майбутнього. 9 навичок та ідей, що зроблять вас успішними в наступні 10 років. Vivat, 2022. 320 с. 6. Рубенштейн Д. Бути лідером. Мудрість від тих, хто змінив правила гри. Лабораторія, 2021. 448 с. 7. Уелч Дж., Уелч С. Переможець. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024. 368 с. 8. Фердман Н. Піднесення до себе. Гельветика, 2023. 211 с. 9. Чаморро-Премузик Т. Чому так багато некомпетентних чоловіків стають лідерами (і як це змінити?). Наш формат, 2020. 224 с. 10. Шефер Б. Книга Закони переможців. Як здійснити свої мрії. Видавництво Старого Лева, 2023. 288 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Браун Д. Мистецтво бізнес-війни. Уроки минулих конфліктів для підприємців і лідерів. Лабораторія, 2021. 320 с. 12. Вайдел Л. Серійний переможець. Книголав, 2018. 13. Далай-лама XIV Шлях лідера. Бізнес, буддизм і щастя у взаємопов'язаному світі. ВСЛ, 2018. 14. Еріксон А. Шлях до вершини. Наукові поради про те, як досягнути професіоналізму. Наш формат, 2018. 15. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. Фабула, 2019. 240 с. 16. МакКі Е., Бояцис Р., Гоулман Д. Емоційний інтелект лідера. Наш формат, 2019. 288 с. 17. Партрідж Д. Люди чи прибуток. Ламай систему. Живи з метою. Будь успішнішим. Книголав, 2017. 18. Ремо Дж.К. Сьоме чуття. Влада, багатство і виживання в епоху мереж. Yakaboo Publishing, 2018. 19. Танненбаум Р., Шмидт У.Х. Як обрати стиль лідерства. Книголав, 2017. 20. Фінкелстін С. Супербоси. Як видатні лідери плекають таланти. Yakaboo Publishing, 2017.
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Для очної форми навчання: 32 години аудиторних занять, з них 16 години лекцій, 16 години практичних занять та 58 годин самостійної роботи; для заочної форми навчання: 12 годин аудиторних занять, з них 6 годин лекцій, 6 години практичних занять та 78 годин самостійної роботи.</p>

Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати: теорії лідерства, характерні риси лідера, типи лідерів, поведінкові і ситуаційні підходи до управління, концепції та основи мотивації, особливості мотивації в сучасних умовах, теорії комунікації, базові навички переговорів, правила приймання індивідуальних та групових рішень; - вміти: аналізувати особисті якості лідера та на їх основі визначати ефективний стиль керівництва, логічно обґрунтовувати свою позицію, працювати в команді, застосовувати комунікаційні якості, приймати рішення в умовах невизначеності, демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи; визначати цілі для особистісного росту.
Ключові слова	лідерство, підходи до управління, мотивація, теорії комунікації, переговори, стилі керівництва, робота в команді, навички взаємодії, особистісний ріст.
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін програми підготовки магістрів, а саме «Фінансовий менеджмент», «Стратегічне управління фінансами».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, проектно-орієнтоване навчання (проектування індивідуальної траєкторії підготовки проєктів стартапу), практичні кейси, дискусія.
Необхідні обладнання	Проектор Інформаційно-комп'ютерне забезпечення

**Критерії оцінювання
(окремо для кожного виду
навчальної діяльності)**

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо : 75% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 75;
- контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25;
- залік: виставляється за підсумками навчання упродовж семестру. Максимальна кількість балів 100.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсів тощо).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи учасників курсу будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших слухачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку слухачі зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література є доступною, її можна знайти самостійно, інформація може бути надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Слухачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали за модуль. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ідеї зародження проблематики лідерства. 2. Сутність поняття «лідерство», основні категорії. 3. Лідерство та управління: головні відмінності. 4. Роль лідера в глобальному світі та на мікрорівні. Завдання лідера. 5. Комплексне уявлення про проблему самореалізації як здійснення можливостей розвитку. 6. Стилi та типи лідерства. Експертне, емоційне, харизматичне та ситуаційне лідерство. 7. Лідерство і емоційний інтелект. Біхевіористичні моделі лідерства. 8. Теорії лідерства X, Y, Z. 9. Моделі ситуаційного лідерства. 10. Інтеграційна й атрибутивна, харизматична концепції лідерства. 11. Концепція перетворювального, розподіленого, дистрибутивного лідерства. 12. Теорії емоційного лідерства, концепції сполучного лідерства та «гарячих груп». 13. Вербальні та невербальні навички комунікації. 14. Комунікація в умовах кризи. 15. Стресостійкість лідера. Поняття і причини стресів. Профілактика стресів. 16. Тлумачення поняття влади. Види влади. Основні форми влади в організації. 17. Характеристика лідерства з позиції підпорядкування підкорення. 18. Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. 19. Стратегії і технології управління командою. 20. Моніторинг ефективності команди. Стилi управління персоналом. 21. Поняття про конфлікт, функції, сигнали та структура конфлікту, елементи і класифікація конфліктів. 22. Об'єктивні та суб'єктивні передумови та причини конфлікту, основні елементи теорії втручання. 23. Стратегії і технології управління конфліктами, структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. 24. Суть мотивації як функції управління, модель мотивації поведінки. 25. Класифікації мотивацій, змістовні теорії мотивації.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.</p>

ДОДАТОК

Схема курсу «Моделі лідерства у фінансах, банківській справі та страхуванні» для очної форми навчання

Тиждень / год.	Тема, короткі тези	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 / 2 год.	Тема 1. Історія виникнення і розвитку теорії лідерства Основні ідеї зародження проблематики лідерства. Уявлення філософів про лідерів і лідерство. Етичний підхід до проблеми лідерства і керівництва. Поняття моделей лідерства. Н.Макіавеллі про владу і особистість правителя (“Можновладець”).	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	1 тиждень
2 / 2 год.		Практичне заняття: дискусія, розв’язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		2 тиждень
3 / 2 год.	Тема 2. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві Сутність поняття «лідерство», основні категорії. Лідерство та управління: головні відмінності. Портрет сучасного лідера. Роль лідера в глобальному світі та на мікрорівні. Завдання лідера. Організаційне лідерство. Комплексне уявлення про проблему самореалізації як здійснення можливостей розвитку.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	3 тиждень
4 / 2 год.		Практичне заняття: дискусія, розв’язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		4 тиждень

5 / 2 год.	Тема 3. Основні теорії лідерства. Стилі лідерства. Типи лідерів (емоційне та ділове, постійне та ситуативне; лідер, орієнтований на завдання і лідер, орієнтований на взаємини, формальні і неформальні лідери тощо). Експертне, емоційне, харизматичне та ситуаційне лідерство. Типи природних лідерів. Лідерство і емоційний інтелект.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	5 тиждень
6 / 2 год.		Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		6 тиждень
7 / 2 год.	Тема 4. Традиційні моделі лідерства Теорії лідерських якостей. Біхевіористичні моделі лідерства. Теорії лідерства X, Y, Z. Моделі ситуаційного лідерства. Інтеграційна концепція лідерства. Атрибутивна концепція лідерства. Харизматична концепція лідерства. Концепція перетворювального лідерства. Модель розподіленого лідерства. Теорія дистрибутивного лідерства. Етичне лідерство. Теорії емоційного лідерства, концепції сполучного лідерства та «гарячих груп».	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	7 тиждень
8 / 2 год.		Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		8 тиждень

9 / 2 год.	Тема 5. Комунікативні навички та здібності лідера Вербальні та невербальні навички комунікації. Успішні виступи та презентації. Комунікація в умовах кризи. Роль соціальних факторів лідерства. Емоційний інтелект та лідерство.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	9 тиждень
10 / 2 год	Зв'язок лідерства з інтелектуальними здібностями людини. Стресостійкість лідера. Поняття і причини стресів. Види службових і позаслужбових стресів. Профілактика стресів.	Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		10 тиждень
11 / 2 год.	Тема 6. Влада та лідерство. Тлумачення поняття влади. Види влади. Основні форми влади в організації. Мотивація влади. Покірність як інтеракційна характеристика особистості.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	11 тиждень
12 / 2 год	Непокора як важлива інтеракційна характеристика особистості. Характеристика лідерства з позиції підпорядкування підкорення. Управлінський аспект влади.	Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		12 тиждень

13 / 2 год.	Тема 7. Ефективне управління командою Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. Фактор довіри у команді. Стратегії і технології управління командою, структурні та міжособистісні методи вирішення ситуацій в команді.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	13 тиждень
14 / 2 год	Моніторинг ефективності команди. Стили управління персоналом. Технології управління людськими ресурсами.	Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		14 тиждень
15 / 2 год.	Тема 8. Управління конфліктами, мотивація та відповідальність в команді. Поняття про конфлікт, функції конфліктів, сигнали конфлікту, структура конфлікту, елементи конфлікту, класифікація конфліктів. Об'єктивні та суб'єктивні передумови та причини конфліктних ситуацій, основні елементи теорії втручання.	Лекція: презентація	Література: 1-15	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 7,25 год.	15 тиждень
16 / 2 год	Стратегії і технології управління конфліктами, структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. Суть мотивації як функції управління, модель мотивації поведінки. Класифікації мотивацій, змістовні теорії мотивації.	Практичне заняття: дискусія, розв'язування кейсів, групова робота	Література: 1-15		16 тиждень

Схема курсу «Моделі лідерства у фінансах, банківській справі та страхуванні» для заочної форми навчання

Тема, короткі тези	Форма діяльності: лекція	Література. Ресурси в Інтернеті	Форма діяльності: практичне заняття	Завдання, год
<p>Тема 1. Історія виникнення лідерства та лідери в сучасному суспільстві Основні ідеї зародження проблематики лідерства. Етичний підхід до проблеми лідерства і керівництва. Поняття моделей лідерства. Лідерство та управління: головні відмінності. Організаційне лідерство.</p>	Лекція (2 год.)	Література: 1-15	Практичне заняття (2 год.)	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.
<p>Тема 2. Основні теорії лідерства. Стили лідерства. Типи лідерів (емоційне, ділове, постійне та ситуативне лідерство; лідер, орієнтований на завдання або на взаємини, формальні і неформальні лідери). Експертне, емоційне, харизматичне та ситуаційне лідерство. Типи природних лідерів. Лідерство і емоційний інтелект.</p>		Література: 1-15		Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.

<p>Тема 3. Традиційні моделі лідерства Теорії лідерських якостей. Біхевіористичні моделі лідерства. Теорії лідерства X, Y, Z. Моделі ситуаційного лідерства. Інтеграційна концепція лідерства. Атрибутивна концепція лідерства. Харизматична концепція лідерства. Концепція перетворювального лідерства. Модель розподіленого лідерства. Теорія дистрибутивного лідерства. Етичне лідерство. Теорії емоційного лідерства, концепції сполучного лідерства та «гарячих груп».</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>Література: 1-15</p>	<p>Практичне заняття (2 год.)</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.</p>
<p>Тема 4. Комунікативні навички та здібності лідера. Влада та лідерство. Вербальні та невербальні навички комунікації. Роль соціальних факторів лідерства. Емоційний інтелект та лідерство. Стресостійкість лідера. Тлумачення поняття влади. Види влади. Основні форми влади в організації. Мотивація влади. Непокора як важлива інтеракційна характеристика особистості. Управлінський аспект влади.</p>		<p>Література: 1-15</p>		<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.</p>

<p>Тема 5. Ефективне управління командою Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. Фактор довіри у команді. Стратегії і технології управління командою, структурні та міжособистісні методи вирішення ситуацій в команді. Моніторинг ефективності команди. Стилi управління персоналом. Технології управління людськими ресурсами.</p>		<p>Література: 1-15</p>		<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.</p>
<p>Тема 6. Управління конфліктами, мотивація та відповідальність в команді. Поняття про конфлікт, функції конфліктів, сигнали конфлікту, структура конфлікту, елементи конфлікту, класифікація конфліктів. Об'єктивні та суб'єктивні передумови та причини конфліктних ситуацій, основні елементи теорії втручання. Стратегії і технології управління конфліктами, структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. Суть мотивації як функції управління, модель мотивації поведінки. Класифікації мотивацій, змістовні теорії мотивації.</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>Література: 1-15</p>	<p>Практичне заняття (2 год.)</p>	<p>Підготовка до аудиторних занять (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю) - 13 год.</p>
	<p>6 год.</p>		<p>6 год.</p>	<p>78 год.</p>